

6. Tekrar Testi

1. Bu dönem filozofları; daha çok siyaset, ahlak ve bilgi alanında düşünceler geliştirmiştir. Siyaset felsefesinde hayatın dinamiklerini açıklayacak ve toplumsal düzeni daha iyi taşıyacak fikirler üretmeye çalışmışlardır. Değişen toplumsal yapının farkına varıp ahlaki kuralların üzerine eğilmişlerdir. Bilimin ilerlemesiyle birlikte yöntem kazanarak çoğalan bilginin doğasına yönelik sorgulamalar yapılmıştır.

Parçada hakkında açıklama yapılan dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) MÖ 6. yüzyıl- MS 2. yüzyıl felsefesi
B) MS 2. yüzyıl- MS 15. yüzyıl felsefesi
C) 15. yüzyıl- 17. yüzyıl felsefesi
D) 18. yüzyıl- 19. yüzyıl felsefesi
E) 20. yüzyıl felsefesi
2. Bentham'a göre kötülük, insanın yanlış tercihte bulunmasından kaynaklanır. Haz ve acı arasında hesabını yeterince yapamayan insan, kötülüğün ortaya çıkmasına neden olur. Mutlu olmak istediği için eylemlerde bulunmuş ama hesabı tutmamıştır. Ona göre mutluluk, insanın çevresiyle ilgilidir. Çoğunluğun faydasına olan doğru eylemdir, haz verici ve mutlu edicidir.

Buna göre Bentham'ın ahlak görüşleri aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilebilir?

- A) Toplumsal faydacılık
B) Ödev ahlakı
C) Haz ahlakı
D) Mutluluk ahlakı
E) Sezgi ahlakı
3. Bir hasta için ilik kan hücresi bağışlayacak olan donörler aranmaktadır. Hasta ile uyumlu ilik kan hücrelerine sahip iki donör ilik bağışı için gönüllü olmuştur. Birinci donör işlemlerinin başlatıldığı sırada temin edilen maddi tutarı alarak hastaneden uzaklaşmıştır. Bunun üzerine işlemler diğer gönüllü donörle tamamlanmıştır.

Bu örnek olay yalnızca Kant'ın ödev ahlakı açısından değerlendirildiğinde;

- I. İlik kan hücresi bağışlama eylemine donörler maddi destek amaçlı başvurduklarından, eylem ahlaki olamaz.
II. Gönüllü donörlerden ikincisi maddi tutara yönelik eylemde bulunmadığından ahlaki bir eylem sergilemiştir.
III. Gönüllü donörlerden birincisi faydasına uygun eylemde bulunurken aynı zamanda maddi tutara yönelik eylemde de bulunduğundan davranışı ahlaki değildir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

6. Tekrar Testi

4. Hegel'in felsefesinde tin, ilk başta kendiyle özdeş ve kendisi için varlıktır. Tin, bu aşamada kendini tanımamaktadır. Kendini tanıyabilmesi için kendi olmayanda kendini görmelidir. Kendi olmayan karşıtıdır. Tinin karşıtı doğadır. Doğaya ve evren olmaya dönüşen tin, burada kendini yitirmiştir. Yitirilene çekip koparmak yeni bir dönüşümü gerektirir. Amacı kendini tanımak olan tin, doğayı yeni bir dönüşüme zorlar. Tin ve doğa uzlaşır. Sentezlenen yeni durum, tin ve doğanın mükemmel uyumu olan insandır. İnsanlık tarihi, tinin kendini bulup tanımasının zemini.

Bu parçadaki süreç felsefede aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Eş değerlik
- B) Diyalektik
- C) Görecelik
- D) Ereklilik
- E) Gerçekçilik

5. Hume, felsefeye yeni soluklar getirir. Bunlardan biri zihinsel süreçleri öne çıkaran yeni bakış açıdır. Bu damar bir yandan psikoloji bilimine evrilir, diğer yandan zihin felsefesine ulaşır. Bir başka yeniliği ise Kant'a giden yolu açmış olmasıyla transendental felsefesini hazırlamasıdır. Büyük Alman filozofu Kant, Hume için "beni dogmatik uykumdan uyandıran filozof" ifadesini kullanır. Bu uyanış Hume'un nedensellik eleştirisi aracılığıyla gerçekleşir.

Bu parçadan hareketle Hume ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Görüşleri ile psikoloji bilimine katkı sağlamıştır.
- B) Zihinsel süreçlere ilişkin görüşleri ile hem psikolojiye hem zihin felsefesine ulaşmıştır.
- C) Görüşleri ile Kant'ı etkilemiştir.
- D) Nedensellik eleştirisi Kant'ı etkileyen önemli bir görüşüdür.
- E) Psikoloji ve zihin felsefesine yönelik katkıları en önemli katkılarıdır.

6. Voltaire'in temel görüşü her türlü kör, sorgulanmamış düşünceye karşı aklın egemenliğini ve ilerlemeyi savunmaktır. Akıl, eleştiriyi bir araya getirilince insan yaşantısı esenliğe kavuşur. Nerede toplumsal bir sorundan, bunalımdan, açmazdan söz edilse orada sağduyu ve aklın kullanımıyla ilgili bir sorun olduğu görülür. İnsanlık tarihi de bunun açık bir kanıtıdır.

Buna göre Voltaire için toplumların ilerlemesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Dogmatik görüşleri temele almasına
- B) Sorunların görmemezlikten gelinmesine
- C) Çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşılmasına
- D) Aklın sağlıklı kullanılabilme başarısının kazanılmasına
- E) Bilimsel gelişmelere paralel yaşam koşullarının geliştirilmesine

6. Tekrar Testi

7. Ruhun Doğal Tarihi, İnsan Makine adlı eserleri bulunur. Bir hekim olan La Mettrie, Descartesçi mekanik doğa felsefesini sonuna kadar götürür. Descartes hayvanları otomat olarak görürken O, insanla hayvan arasında otomat olmak açısından bir fark olmadığını belirtir. Bu bakımdan O, insan bedeninin tüm işlevlerinin maddi süreçlerle açıklanabileceğini düşünür. Maddenin hareket gücü ve duyumlama yeteneği bulunur. İnsan ile hayvan arasında olsa olsa nicelik bakımından bir fark bulunur yoksa onlar birbirinden tümüyle farklı yapıda değildir.

Buna göre La Mettrie'nin görüşleri aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) İdealizm
- B) Materyalizm
- C) Empirizm
- D) Rasyonalizm
- E) Kritisizm

8. Berkeley için varolamamak algılanmış olmayı gerektirir fakat bu, bireysel insan olarak benim algımdan bağımsız bir nesnelliğin olmadığı anlamına gelmez. Ben şu an içinde bulunduğum odadan dışarı çıkmış olsam bile odada bıraktığım ve artık algılamadığım masam ve kalemim var olmaya devam edecektir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilginin kaynağı bireysel algılara bağlı olsa da deney öncesi veriler de bulunmaktadır.
- B) Bilginin varoluşu bireysel öznenen bağımsızdır ve insan algısından bağımsız bir nesnellik vardır.
- C) Varolmak insan algısına bağlı olsa da, insan algısından bağımsız bir gerçeklikte bulunmaktadır.
- D) Yalnızca daha önceden tecrübe edilen bilgilerin var olduğundan emin olunabilir.
- E) İnsan algısı zaman zaman nesneye ilişkin tecrübesini bireysel algıları sayesinde edinir.

9. David Hume'a göre fenomenlerden hareketle hiçbir numenal gerçeklik kanıtlanamaz. Nasıl ki bir çiçek çeşitli niteliklerin bir toplamı ya da demetiye, öznenin kendisi de çeşitli duyum ve düşüncelerin bir ardışıklığı ve dizisi olarak düşünülebilir. Bu mekânsal birliktelik ve zamansal ardışıklığa ruhsal açıdan tözsel bir zemin aramanın, birbirini biteviye izleyen fenomenlere aşkın ve metafizik bir tinsellik ve akılsallık yüklemenin, hiçbir meşru zemini yoktur.

Bu parçanın aşağıdakilerden hangisine yönelik bir açıklama içerdiği söylenebilir?

- A) Tanrısal iradede bağımsız olduğu düşünülebilecek bir mekânik nedensellik ve düzenin gerçekliğinden söz edilemez.
- B) Varolan duyum ve düşünceleri aşan bir tözsel ruh ya da öznellik fikri, hiçbir algı deneyimi ile kanıtlamayacak metafizik bir iddiadır.
- C) Duyulur nesnelere ve onların birbirleriyle nedensel ilişkilerine dair ne doğrudan sezgiye ve ne de mantıksal çıkarıma dayalı zorunlu ve kesin bir bilgimiz yoktur.
- D) İnsan zihninin, kökenlerini duyu verilerinde bulan yalın düşünceleri çok farklı biçimlerde bir araya getirip yeni düşünceler oluşturma yeteneği oldukça gelişmiştir.
- E) Tanrı düşüncesi varlık, güç gibi düşüncelerimizin genişletilmesi ya da sonsuzluk düşüncesiyle bir araya getirilmesiyle oluşturulur.

6. Tekrar Testi

10. Hume'a göre yan yana gördüğümüz nesnelere her biri bir diğerini düşünmeye iter.

Bu açıklamada ifade edilen ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özdeşlik
- B) Bitişiklik
- C) Çelişmezlik
- D) Deneyimsellik
- E) Yeter-sebep

11. Kant da tıpkı empiristler gibi tüm bilginin deneyimle başladığını savunur. Fakat Kant'a göre tüm bilgilerimiz deneyimle başlamış ve harekete geçirilmiş olsa bile, bu tümünün deneyimden doğduğu anlamına gelmez çünkü deneyim yalnızca algı içeriklerini bize vermekle yetinmez. Deneyim aynı zamanda bir süreçtir ve zamana işaret eden bu süreç bizde deneyimden kaynaklanmayan bazı zihinsel form ve kategorileri de harekete geçirir. Algı içerikleriyle harekete geçen ve işlevsellik kazanan bu form ve kategoriler, insanın duyumsama ve düşünme yetisinin deneye önsel, yani a priori yapısına işaret ederler.

Buna göre Kant'ın aşağıdaki kavramlardan hangisini uzlaştırmaya çalıştığı söylenebilir?

- A) Akıl – sezgi
- B) Olgı – sezgi
- C) Deney – akıl
- D) Duyum – olgu
- E) Duyum – sezgi

12. Hume'a göre iki temel algı türü vardır: İzlenimler ve fikirler. İzlenimler bir şeyi gördüğümüz, hissettiğimiz, sevdiğimiz, nefret ettiğimiz, arzuladığımız ya da dilediğimiz zaman edindiğimiz deneyimlerdir. Hume'a göre izlenimler fikirlere göre daha canlıdır. Fikirler ise izlenimlerin kopyalarıdır; onlar deneyimlerimizi hatırladığımız ya da imgelerimizi kullandığımızdaki düşüncelerimizin nesnelere dir.

Parçadan hareketle;

- I. Fikirler olmadan izlenimler olamaz.
- II. İzlenimler deney yoluyla elde edilirler.
- III. Fikirlerin kaynağı izlenimlerdir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

6. Tekrar Testi

13. Kant'a göre bütün iyiyi hedefleyen eylemlerimiz sonuç olarak boşa çıksa bile iyi irade bir mücevher gibi parlar.

Buna göre Kant için bir eylemin iyi olmasını belirleyen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Topluma sağladığı fayda
- B) Ödev duygusu
- C) Bireysel haz
- D) Mutluluk duygusu
- E) Manevi haz

14. Bentham'a göre her koşulda ahlaken doğru eylem, toplam mutluluğu maksimuma çıkarma eğiliminde olan eylemdir. Mutluluk ise keyifli bir zihinsel eylem olup, acının yokluğu ve haz durumudur.

Bu parçada altı çizili ifade ile anlatılan ahlak sistemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ödev ahlakı
- B) Toplumsal faydacılık
- C) Mutluluk ahlakı
- D) Hazcılık
- E) Sezgi ahlakı

15. Bergson'a göre yaratıcı evrim hâlinde bulunan hayatın bilgisini felsefe verir. Felsefe bunu sezgilerle yapar. Sezgide içgüdüye yaklaşan bir durum vardır. Nasıl hayvanlar içgüdüleriyle kendilerine zarar verecek durumlardan uzaklaşırsa felsefe de sezgiyle doğrulara ulaşabilir.

Bu parça aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Entüzyonizm
- B) Empirizm
- C) Hedonizm
- D) Pozitivizm
- E) Dogmatizm

6. Tekrar Testi

16. “Benim yerime düşünen bir kitabım, vicdanımın yerini tutan bir din adamım, perhizim ile ilgilenerek sağlığım için karar veren bir doktorum oldu mu zahmete katlanmama hiç gerek kalmaz artık.”

Kant

Kant'ın bu eleştirisini;

- I. Tembel ve korkak insanlar akıllarını bir otoriteye devrederler.
- II. Ergin olmama durumu çok rahattır.
- III. İnsanlar kendi rızaları ile erginleşmemiş olarak kalırlar.

yargılarından hangileri destekler?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

17. Hegel bütün varlıkların tek bir özden bir yasa dâhilinde var olduğunu söyler.

Buna göre Hegel'in felsefesinde altı çizili ifadeyi karşılayan kavram aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Geist
- B) Tanrı
- C) Akıl
- D) Tin
- E) Madde

18. J. Locke'un “İnsan Zihni Üzerine Bir Deneme” isimli eserindeki “İnsan zihni doğuştan boş bir levha gibidir.” sözü ile aşağıdaki görüşlerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

- A) “Bilginin kaynağı akıldır.” diyen rasyonalizmi
- B) “Bilginin kaynağı hem akıl hem de deneydir.” diyen kritisizmi
- C) “Yalnızca olgusal olarak nitelendirilebilen bilgiler doğrudur.” diyen pozitvizmi
- D) “Doğru bilginin kaynağı sezgidir.” diyen entüsyonizmi
- E) “Bilginin kaynağı deneydir.” diyen empirizmi

6. Tekrar Testi

19. Kant'a göre ödev insanın kendi isteğiyle sorumluluğunu aldığı, koşulsuz, içten ve vicdanı tarafından verilen emirlerdir. O, bütün insanlar için olan ama kimsenin arzu ve isteklerine bağlı olmayan evrensel bir karakter taşır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ödeve dayalı eylemlerin bir özelliği olamaz?

- A) Özgür olarak eyleme geçme
- B) Sorumluluk bilinci taşıma
- C) Çıkar amacı gütmeme
- D) Öznel olma
- E) İçten gerçekleşme

20. Comte felsefesinin çıkış noktası, onun meşhur üç hâl kanunudur. Comte'a göre insanlık tarihi, bireyin gelişim tarihi ve insan bilgisinin her dalı üç evreden geçmiştir: İlki teolojik evredir. Bu evrede doğal hadiseler doğaüstü güçlerin neticesi olarak kabul edilmiştir. İkinci evrede, yani metafizik evrede, doğaüstü güçler yerine soyut kuvvetlerin doğal hadiselere sebep olduğuna inanılmıştır. Üçüncüsü pozitif evredir. Bu evrede insanlar hadiselerin biricik idare edici sebeplerini aramak yerine gözlem ve akıl yürütme yardımıyla görünüşün kanunlarını keşfetmeye yönelmişlerdir. Pozitif evrede, yani bilimsel evrede temel amaç, bize faydalı olabilecek hadiselerin tespit edilmesidir.

Bu parçadan hareketle "üç hâl kanunu" nun aşağıdaki süreçlerden hangisi ile ilişkisi kurulamaz?

- A) Olayların açıklanış şeklindeki değişim ile
- B) İnsanlık tarihi ile
- C) Bilgi dallarının değişimi ile
- D) Bireyin gelişim tarihi ile
- E) Bireyin ihtiyaçlarını giderme şekli ile

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.